

Komisar. Gospod tajnik, moja zaupljivost velja samo Vam, in da Vi ne boste s preveliko zaupljivostjo preiskavali te zadeve, o tem sem tako uverjem kakor o Vašem patriotizmu. Bodite pa tudi Vi uverjeni, da plačilo ne zaostane za uslugo. Na svidenje! (Odide.)

5. prizor.

Zajec.

Zajec. Kako je rekel? O mojem patriotizmu? Da, patriot; toda, hvala Bogu! pameten patriot, to se pravi: hkrati tudi diplomat. Patriotičen diplomat ali, še bolje, diplomatičen patriot, ta je razumnik, ta je mož. Tak sem zdaj jaz. Ne bo me zvil ne župan, ne komisar. V mojih rokah je odločitev. Jaz rečem: He, gospod župan, kaj pa lajtnant Gušič? Kam ste ga skrili? In gospod župan bo trepetal pred menoj. In porečem komisarju: He, gospod komisar, ali veste, kdo je bil tisti Belokranjec? Jaz pa vem. — Tako potegnem zdaj enega, zdaj drugega, in kamor potegnem, imam svoje tri. Taka sreča se ne primeri vsake kvatre. Tak položaj treba izkoristiti, in slab patriot bi bil, ki bi se korenito ne okoristil. Kaj bomo pa zahtevali, gospod tajnik Zajec? Ali hočete postati župan? — Sposobni bi bili; ni treba nobene skromnosti. — Toda slava bi trajala do prihodnjih volitev; zakaj diplomatičen patriotizem je koristen, a ne priljubljen. — Preveč se tudi ne sme zahtevati; diplomatičen patriotizem plava vedno v sredi med radikalno prevzetnostjo in reakcionarno skromnostjo. — Policijski komisar, to, kar je gospod Renard v Ljubljani, to bomo postali; to je nekaj stalnega in dobro plačanega. — Služba bi tedaj bila. — Zdaj pa je treba poiskati še družice za življenje, kakšne mične, male zajke. — Recimo Pepca. — Prijetna stvarca; ne bi bila napačna. Toda čemu tako skromni, gospod komisar Zajec? Povzpni se više; dostojanstvenik ne sme slušati le svojega srca, in razumnost ni možu nikdar tako potrebna in koristna, kakor kadar snubi. Moževemu dostojanstvu mora biti primerna družica. Emilija, ta bo še najboljša. Imela bo nekaj dote, in županov zet ima vedno nekaj veljave. Dosedaj sem bil županu desna roka, zdaj postanem še leva, in roka roko umiva, kadar se kaj omažeta. — Radoveden sem, ali bo kaj prijetno iznenaden gospod župan, kadar mu naznanim snubitev. — Toda meni ne kaže drugače in njemu, hvala Bogu! tudi ne.

6. prizor.

Lužar, Zajec.

Lužar. Nikjer ni dobiti tega Belokranjca. Jaz ga tudi ne bom iskal več. To povej Fouchiejevemu brakirju.

Zajec. Proti takim izrazom, gospod Lužar, protestiram jaz kar najodločneje in zahtevam pojasnila o korakih, ki so se storili, da se zasledi ta sumna oseba.

Lužar. E, Zajec, ne bodi no siten še ti!

Zajec. Prosim, jaz protestiram. Jaz nisem tu nikakšen Zajec, ampak namestnik gospoda Renarda, policijskega agenta njegove ekscelence. Kdor mene žali, žali gospoda komisarja; kdor žali gospoda komisarja, žali njegovo ekscelenco; kdor pa to žali, se pregreši proti njegovemu veličanstvu, presvetlemu cesarju.

Lužar. In proti rimskemu papežu in nebeškemu očetu. Ne prodajaj sitnosti kar na tešče.

Zajec. Jaz vzamem vse te besede na protokol.

Lužar. Kamor hočeš. Jaz pa ne utegnem več tebe tukaj zabavati.

Zajec. Počakaj, Lužar. Jaz že vidim, da se s teboj ne dá več govoriti nobena pametna beseda. Ampak to te vprašam, kdaj postanem jaz policijski komisar.

Lužar. Če ti bolje ne veš, jaz ti ne morem povedati.

Zajec. Ali postanem do drevi?

Lužar. Dragi moj, jaz sicer mislim, da se čuda še godé; toda takšno čudo v našem mestu v tem kratkem času je popolnoma izključeno.

Zajec. In vendar se bo zgodilo, do drevi. In zdaj poslušaj moje razloge! Tisti Belokranjec, ki ste ga tako spretno prikrili, je bil avstrijski ogleduh.

Lužar. Jaz se pridušim. —

Zajec. Nikar! S ciganom ne moreš konkurirati. Tisti avstrijski ogleduh je bil lajtnant Gušič.

Lužar. Za božjo voljo!

Zajec. Ki se je s pomočjo gospoda župana in gospoda svetnika Lužarja srečno izpulil iz komisarjevih rok.

Lužar. Prijatelj, pustiva to stvar! Pojva rajši k Brodniku na bokal trškogorca, da se poplakne vsa neumnost.

Zajec. Da, še več. Gospod župan in gospod svetnik sta skrbela tudi za smeh in zabavo in dala zapreti policijskega komisarja namesto ogleduha.

Lužar. Pameten bodi, dragi moj! Jaz hočem takoj govoriti z gospodom županom zaradi komisariata. Ali greš z menoj?

PROF. VATROSLAV JAGIĆ